

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Kaupunginvaltuusto 02.06.2025

7522/11.00.01/2024

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Liitteet

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.05.2025 § 164

Valmistelijat / lisätiedot:

ympäristöjohtaja Tanja Ahonen, puh. 044 718 2141
ympäristöasiantuntija Mari Turunen, puh. 044 718 2870
hankintasuunnittelija Tiina Tiihonen, puh. 044 718 2124
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee saadun selvityksen tiedoksi vastauksena valtuustoaloitteeseen.

Päätös

Merkitään, että ympäristöasiantuntija Mari Turunen oli läsnä pykälässä vastaamassa kysymyksiin ja hän poistui kokouksesta ennen pykälän päätöskäsittelyä.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Kaisa Kantele, Adam al-Sawad ja Tanja Airaksinen ovat tehneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään että Kuopio asettaa tavoitteeksi eläinperäisten tuotteiden kulutuksen ja hankintojen puolituksen vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan.

[Viksu Kuopio -ohjelman](#) mukaisesti Kuopion kaupunki on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta (alueperusteiset kokonaispäästöt) ja puolittamaan kulutusperäisen hiilijalanjäljen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta.

Kulutusperusteisia päästöjä aiheutuu Kuopiossa eniten tavaroista ja palveluista (28 %), ruoasta (23 %) ja energiakulutuksesta (20 %), eli toiseksi eniten CO₂-päästöjä tulee ruuan kulutuksesta. Kuopion kulutusperäiset päästöt asukasta kohden vuonna 2024 olivat yhteensä 8,92 tonnia CO₂-ekvivalenttia (Sitowise ja LUKE 2025). Globaalisti kestävä päästötaso on määritelty olevan noin 2,5 t CO₂/asukas (vuonna 2030). Kaupungin alueella syntyvien ja kulutusperäisten kasvihuonekaasupäästöjen laskennasta ja jakautumisesta eri sektoreille on kerrottu tarkemmin kaupungin [verkkosivuilla](#).

Kuopion kaupunginvaltuuston hyväksymään Viksu Kuopio -ohjelmaan on kirjattu useita tavoitteita/toimenpiteitä ilmastoviisaamman ruoan edistämiseksi kaupungin ruokapalveluissa, kuten

- koulu- ja päiväkotien ruokalistojen hiilijalanjäljen pienentäminen 25 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2022 tasosta
- lihan korvaaminen kasvi- ja kalaproteiinilla ja maistuvamman kasvisruoan tarjoaminen sekä
- ilmasto- ja luonnon kantokyvyn näkökulmien huomioimisen paremmin kaupungin ja Servican välisessä ruokapalvelusopimuksessa.

Valtuustoaloitteeseen liittyvä mittari Viksu Kuopio -ohjelmassa on koulujen ja päiväkotien ruokalistan (aterioiden) hiilijalanjälki per vuosi. Viksu Kuopio -ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain, samalla kerätään myös mittaritiedot.

Kuopio on yksi ensimmäisistä kansalliseen Kiertotalouden green dealiin mukaan lähteneistä kaupungeista. Kuopio valitsi [sitoumukseensa](#) neljä toimenpidettä, joista yksi keskittyy kasvi- ja kalaruuan käytön lisäämiseen.

Toimenpidekirjauksen mukaisesti kaupunki ja Servica ovat yhteisesti sitoutuneet

- korvaamaan lihaa kasvi- ja kalaproteiinilla ja tarjoamaan lapsille ja nuorille maistuvaa kasvisruokaa (kustannustehokkaat kotimaiset kasvisproteiinit) sekä lisäämään kotimaisen kalan käyttöä kaupungin ruokapalveluissa
- tekemään ravitsemuksellisesti täysipainoiset kasvisruuat yhä useammin täysin kasvipohjaisena
- tiivistämään yhteistyötä koulujen ja Servican välillä huomioiden ruokakasvatus ja ravitsemussuositukset
- huomioimaan palvelusopimuksessa jatkossa paremmin sitovin tavoittein ja mittarein ilmasto- ja luonnon kantokyvyn näkökulmat sekä
- seuraamaan Ilmastoviksu valinta -merkinnän kriteerit täyttävien aterioiden määrää ja laatua.

Mittarina Kiertotalouden green dealin toimenpiteellä on koulujen ja päiväkotien ruokailan ateriakokonaisuuden hiilijalanjälki (viiden viikon kiertävällä ruokailalla, keskiarvona kahdesta lounasvaihtoehdosta, joista toinen kasvisruoka). Mittarin lähtötaso vuodelle 2022 on 9,93 kg-CO₂ ja tavoitteena vuodelle 2035 on alentaa hiilijalanjälki tasolle 6,75 kg-CO₂. Green dealin toimenpiteiden edistymistä raportoidaan kolmen vuoden välein.

Kaupungin hankintaohjelmassa (2025-2030) on myös todettu, että kasvisruoan lisääminen on keskeinen keino edistää luonnon monimuotoisuutta ja ilmastopäästöjen vähentämistä ruokapalvelu- ja elintarvikehankinnoissa.

Käytännön tasolla koulu- ja päiväkotiruuan reseptiikassa vähennetään lihan määrää

- korvaamalla sitä kasvisproteiinilla ja kalalla
- yhdistämällä lihaa ja kasviproteiinia sekä
- lisäämällä kasviksia liharuokiin.

Esimerkiksi suuripäästöisimpien naudanliharuokien lihasta osa (30 %– 50 %) voidaan korvata kasviproteiinin lähteellä, kuten kotimaisella härkäpapuruheella. Ilmastoviisas ruoka on myös pohjoismaisten ravitsemussuositusten mukaista, joten ilmastoviisaamman ruoan avulla edistetään myös asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Kaupungin rooli elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa on tunnistettu merkittävänä ja kaupunki on sitoutunut edistämään ilmastotavoitteiden toteutumista myös ruokapalvelu- ja elintarvikehankinnoissa. Kehitystyötä jatketaan ja yhteistyötä tehdään yhdessä Servican kanssa.

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on esityksen vastaamiseen liittyvä asia (KH 21.10.2024 § 293).